

Jan Michalski

„ROZRYWKI”

z Posłowiem Autora

s. 432, oprawa broszurowa

projekt graficzny Marcin Dzbanuszek

wyd. Galeria Miejska Arsenał, Poznań 2016

ISBN 978-83-61886-64-8

„Rozrywki” Jana Michalskiego to satyry na polskie środowisko artystyczne. Pisane w latach 2009-2015 i rozsyłane mailowo subskrybentom budziły wielkie kontrowersje – autor nie uznawał żadnych autorytetów, a środowisko artystyczne opisywał ze znanstwem i socjologicznym dystansem, od środka i od zewnątrz, żywo, barwnie, zabawnie. Wiele tekstów ma formę opowiadań – od klasycznej opowieści grozy do opowieści łośrzykowskiej. Do książki wybrano 43 z 54 utworów i opatrzone ją Posłowiem autora.

Bohaterem „Rozrywek” jest liberalny krytyk zagubiony w realiach współczesnego *Sozialstaat*. To konsekwentny indywidualista, który uznaje jedynie kryterium smaku i wartość prywatnej opinii, sceptycznie odnosi się do poglądów kolektywnych, z własnego punktu widzenia komentuje postawy ludzi i przemiany społeczeństwa. Oprócz Krytyka przez „Rozrywki” paradytuje cała galeria postaci: przyjaciół, z którymi wędruje po wystawach, kawiarniach, salach koncertowych, halach sportowych, żartuje i toczy burzliwe spory; artystów, muzyków, marszandów, polityków, filozofów. Występują i zabierają głos dorośli, dzieci i zwierzęta, postaci rzeczywiste, znane Krytykowi osobiście, oraz postaci historyczne i alegoryczne. Pojawiają się Papież, Prezydent, Premier, Ministrowie i Senatorowie obok „zwykłych idiotek”.

Obraz polskiego środowiska artystycznego z okresu boomu, jaki wyłania się z „Rozrywek”, jest jedyny w swoim rodzaju – to jego przekrój poziomy, pionowy i boczny. Autor ukazuje ludzi w działaniu, interesują go fakty, opinie, plotki, teorie naukowe, strzępy podsłuchanych rozmów, ale przede wszystkim – dziwactwa epoki, której jest wnikliwym obserwatorem i aktywnym uczestnikiem. Wiele partii tekstów to dialogi – dowcipne, pisane ciętym, naturalnym językiem.

W „Rozrywkach” na przykładach konkretnych osób publicznych przedstawiane są *typy społeczne* właściwe epoce kapitalistycznej transformacji: Artysta Bez Osobowości, Homo Oeconomicus, Krytyk-Bestia, Kupiec, Polityk Kulturalny... Pojawiają się także tematy nieobecne we współczesnej refleksji o sztuce, takie jak zachwyty i duma artysty. To wewnętrzny nurt „Rozrywek” – sztuka i filozofia są dla Krytyka wartościami absolutnymi i nieprzemijającymi.

„Rozrywki” Jana Michalskiego są osobliwością w polskim piśmiennictwie o sztuce – ze względu na temat należą do dziedziny krytyki artystycznej, ze względu na horyzont zagadnień do dziedziny filozofii kultury, ze względu na wartości literackie do literatury pięknej.

Książka otrzymała ładną, nowoczesną szatę graficzną, której autorem jest Marcin Dzbanuszek.